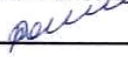

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

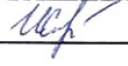
ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми
Анастасія Большакова

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з
навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

**Інструктивно-методичні матеріали
по організації та плануванню
самостійної роботи з дисципліни**

_____ перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____ 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Психологія

(назва освітньої програми)

кваліфікація _____ бакалавр психології

Інструктивні матеріали СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
(назва навчальної дисципліни)

за галуззю знань 05 Соціальні та поведінкові науки,
спеціальністю 053 Психологія

Розробник: Большакова А.М., завідувач кафедри психології та педагогіки, доктор
психологічних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення
д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Соціальна психологія» – навчальна дисципліна, призначена для підготовки психологів з метою засвоєння ними психологічних знань з історії розвитку та становлення теоретичної та прикладної соціальної психології; опанування методиками діагностики особистісних характеристик та міжособистісної компетенції, здатності розв'язувати соціально-психологічні проблеми міжкультурної адаптації та комунікації

Мета вивчення дисципліни – ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами, методологією, технологіями та сучасною проблематикою соціальної психології.

Завдання вивчення дисципліни.

- Надати відомості щодо предмету, специфіки, методів, основних шкіл та напрямків соціальної психології як базової психологічної дисципліни.
- Розширити уявлення здобувачів про сучасний стан та актуальні проблеми цього напрямку психологічної науки.
- Розглянути еволюцію та сутність основних концепцій психології особистості.
- Засвоїти основні поняття соціальної психології.
- Розглянути сучасні психодіагностичні методики, що застосовуються при дослідженні особистості.
- Сформувати систему знань про закономірності та особливості психічного розвитку, концепції та періодизації вікового розвитку особистості.
- Засвоїти знання про фактори, що сприяють особистісному зростанню та самореалізації людини.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії,
- Здатність працювати в команді.
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необ-

хідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
- Здатність дотримуватися норм професійної етики
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Здатність аналізувати соціокультурні процеси та явища з точки зору їх впливу на психічне благополуччя людини

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- Об'єкт, предмет, структуру соціальної психології;
- основні поняття, принципи та методики вивчення особистості;
- основні напрямки вивчення соціально психологічних явищ у вітчизняній та зарубіжній психології;
- основні структурні елементи та етапи розвитку особистості;
- види психологічної допомоги людині при виникненні психологічних проблем.

вміти:

- використовувати психологічні знання щодо закономірностей особистісного функціонування;
- аналізувати особистісні складові з точки зору їх специфіки, умов виникнення та можливостей керування;

- визначати внесок провідних дослідників у сучасний стан соціальної психології;
- використовувати процедури та техніки особистісного впливу в педагогічній роботі;
- знаходити взаємозв'язок між психічними станами людини та зовнішніми та внутрішніми умовами людського існування.

Мати **навички** використання найбільш поширених психодіагностичних методик, ведення протоколів обстеження та формулювання висновків за результатами психодіагностичного обстеження.

Результати навчання.

Вивчення даної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

2. Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до соціальної психології	4
2	Особистість у малій соціальній групі	4
3	Соціальні установки, забобони, стереотипи і їх вплив на поведінку	6
4	Соціально-психологічні проблеми гендеру	4
5	Проблема групи в соціальній психології. Психологічні особливості великих та малих соціальних груп	4
6	Психологія прийняття групових рішень	4
7	Психологія впливу	6
8	Альтруїзм та агресія	6
	Разом	38

Тема 1: Вступ до соціальної психології

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо специфіки соціальної психології як науки, коло досліджуваних проблем, практичне значення.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Предмет і межі соціальної психології.
2. Методи соціальної психології.
3. Галузі практичного застосування соціально-психологічних знань.
4. Методи вивчення соціально-психологічних явищ, їх класифікація. Основні методи психології. Спостереження (внутрішнє та зовнішнє, вільне та стандартизоване та ін.), його переваги та недоліки. Експеримент (констатуючий та формуючий, природній та лабораторний) його можливості та переваги.
5. Допоміжні методи соціальної психології: опит, інтерв'ю, бесіда, тестування, анкетування, аналіз результатів діяльності та ін.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
  2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
  3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
  4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
  5. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
  6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.
-

Тема 2: Особистість у малій соціальній групі

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо соціально-психологічних характеристик особистості як члена малої групи.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу**

1. Розкрийте зміст понять «соціальний статус» та «соціальна роль».
2. Опишіть структуру соціальної ролі і назвіть її види.
3. Які фактори зумовлюють успішність виконання соціальної ролі?
4. Опишіть типовий «набір» неформальних соціальних ролей у малій групі.
5. Що представляють собою групові норми і цінності. Яке значення вони мають для життя групи?
6. Назвіть функції групових санкцій. Які види санкцій можуть застосовуватися в малій групі?
7. Охарактеризуйте типи поведінки людини в залежності від міри прийняття групових норм і поділу групових цінностей.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.

3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
5. Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.

Тема 3: Соціальні установки, забобони, стереотипи і їх вплив на поведінку

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо соціально-психологічних характеристик соціальних стереотипів, установок, забобонів та їх впливу на між особову поведінку.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Соціальна установка: структура та функції.
2. Вплив установок на поведінку.
3. Вплив поведінки на установки.
4. Соціальні забобони та їх наслідки.
5. Соціальні стереотипи як передумови виникнення забобонів.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
  2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
  3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
  4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
  5. Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
  6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.
-

Тема 4: Соціально-психологічні проблеми гендеру

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології базових відомостей з гендерної психології.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Гендер як соціально-психологічна категорія.
2. Гендерні стереотипи та помилкові уявлення про гендер.
3. Гендерні відмінності.
4. Вплив диференційованої за ознакою статі соціалізації на виникнення гендерних відмінностей.
5. Традиційні гендерні ролі, що детермінують поведінку жінок.
6. Традиційні гендерні ролі, що детермінують поведінку чоловіків.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
  2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
  3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
  4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
  5. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
  6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.
-

Тема 5: Проблема групи в соціальній психології. Психологічні особливості великих та малих соціальних груп

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо соціально-психологічних характеристик великих та малих соціальних груп.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Ознаки та види соціальних груп.
2. Класифікація міжособистісних відносин у групі.
3. Велика соціальна група. Психологічні особливості великих соціальних груп.
4. Психологічні особливості соціальних класів.
5. Психологічні особливості етнічних груп.
6. Стихійні соціальні групи.
7. Соціальні рухи як великі соціальні групи. Мотиви приєднання.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
  2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
  3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
  4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
  5. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
  6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.
-

Тема 6: Психологія прийняття групових рішень

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо видів, психологічних механізмів та умов ефективності процесів прийняття групових рішень.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Надайте загальну психологічну характеристику процесу прийняття рішення та його окремих стадій.
2. Що таке групове рішення, в чому полягає його психологічна сутність та значення для інноваційного процесу в організації.
3. Дайте характеристику ефективної ділової наради та назвіть причини, що визначають необхідність її проведення.
4. Назвіть суттєві особливості мозкового штурму як основної процедури виробітки групових рішень та охарактеризуйте порядок його проведення.
5. Які процедури виробітки групових рішень окрім мозкового штурму ви знаєте? Назвіть їх особливості та охарактеризуйте порядок проведення.
6. Назвіть соціально-психологічні явища, що знижують ефективність групових рішень, та наведіть процедури їх подолання.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
  2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
  3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
  4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
  5. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
  6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.
-

Тема 7: Психологія впливу

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо змісту, функцій, механізмів та технік міжособового впливу.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Поняття психологічного впливу.
2. Види психологічного впливу.
3. Види протистояння чужому впливу.
4. Критерії психологічно конструктивного впливу.
5. Характеристика конструктивності різних видів впливу.
6. Складові успішного впливу.

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
5. Волянук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.

Тема 8: Альтруїзм та агресія

Мета вивчення: Опанування бакалаврами культурології знаннями щодо соціально-психологічних характеристик агресії та альтруїзму як видів міжособової взаємодії.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Що являє собою альтруїзм?
2. Як теорія соціального обміну пояснює причини альтруїстичної поведінки?
3. Як причини альтруїстичної поведінки пояснює теорія соціальної нормативності?

4. Назвіть ситуаційні та особистісні фактори альтруїстичної поведінки.
5. Дайте визначення поняттю «агресія».
6. Чим відрізняються ворожа та інструментальна агресія.
7. Назвіть основні засоби вираження агресії.
8. Що є причиною агресивної поведінки, які фактори стимулюють ворожість?

Література:

1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с.
  2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
  3. Москаленко В. Психологія соціального впливу. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 448 с.
  4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2010. 649 с.
  5. Волянчук Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В. та ін. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
  6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.
-